

Kanat

□

Sisällys

- [1 Kanojen hoito](#)
- [2 Ruokkiminen](#)
- [3 Yleistietoa kanoista](#)
- [4 Suomalainen maatiaiskana](#)
- [5 Teurastus ja käsittely](#)
- [6 Aiheesta muualla](#)
- [7 Lähteet](#)

Kanojen hoito

Kotitarvekanalassa tulisi olla vähintään noin 4-5 kanaa yhtä kukkoa kohti. Jos kanoja on vähemmän kuin 4-5 yhtä kukkoa kohti, niin kanat saattavat rasittua kun kukko astuu niitä koko ajan. Kukkoja ei tarvitse olla välttämättä ollenkaan jos ei haluta teettää poikasia omilla kanoilla. Yleensä (luomukanaloita lukuunottamatta) munituskanaloissa ei ole kukkoja, vaan niihin ostetaan lähes munintaikäiset nuoret kanat eli nuorikot kasvattamoista.

Ruokkiminen

Mitä kanoille voi syöttää^[1]

- keitettyjen perunoiden kuoret
- Vihannekset yleensä keitettynä
- Porkkana myös raakana
- piimää, viiliä, rahkaa, jogurttia, juustoa
- Kalaa keitettynä
- Makaroonia keitettynä
- Pellavarouhetta
- lihaa
- ohraa, kauraa, vehnää kokonaisina tai hiutaleina
- kuivannutta leipää liotettuna tai pieninä muruina
- härkäpapu keitettynä
- pähkinää
- herne-maissi-paprika -pakaste
- kananmunankuoria
- marjoja ja hedelmiä
- soraa (ruuansulatusta varten)
- mehunteosta jäävä marja-mössö kuivattuna tai pakastettuna
- kurpitsat

Luonnosta kerättävää ruokaa kanoille^[2]

- marjoja (pihlaja, puolukka)
  - pihlajanmarjat kuivatetaan terttuina väljästi esim. verkkopusseissa tai isommat oksat nipuissa.
- Nokkonen kuivana tai keitettynä
- Vadelman lehdet kuivattuna
- Kuiva lehtevä heinä
- sienet

Mitä kanoille **ei** saa syöttää

- avokadoa

Jos kanojen munista halutaan terveellisempiä, niin munien omega-rasvojen pitoisuutta voidaan lisätä syöttämällä niille täysviljaa ja tiettyjä kasvisöljyjä kuten kylmäpuristettua pellavansiemenöljyä.^[3]

Yleistietoa kanoista

Alle kahden viikon ikäistä kanaa sanotaan untuvikoksi. Poikasvaiheen jälkeen lintuja kutsutaan nuorikoiksi, kunnes ne alkavat munia. Muninta alkaa noin 20 viikon ikäisenä vuodenaikasta ja kanarodusta riippuen. Munintaan jalostettu kana voi elää noin 5-7 vuotta, maatiaiskana 10 vuotta, joskin on tavattu myös yli 20-vuotiaita kanavanhuksia. Tuotantokanoista broilerin elämä loppuu sen saavuteettua teuraspainonsa noin kuuden viikon ikäisenä.

Kananmunan kehittyminen munasarjassa keltarakkulasta valmiiksi munaksi kestää kaikkiaan noin 24 tuntia. Kana munii enimmillään munan päivässä.

Suomalainen maatiaiskana

Maatiaiskana on yksi Suomen uhanalaisimmista kotieläinroduista. Sen juuret juontavat rautakaudelle ja se on sopeutunut paikallisiin olosuhteisiin. Myöhemmin kana-aines on risteytynyt tuotujen rotukanojen kanssa, nykyiset maatiaiskanat ovat näiden risteysten jälkeläisiä. 1960-luvulla kotoperäisen kanarodun luultiin kokonaan hävinneen, sillä uudet tuontirodut olivat parempine tuotanto-ominaisuuksineen vallanneet alaa. 1970-luvulla kuitenkin löydettiin Savitaipaleelta kanakanta, joiden hautomista poikasista sai alkunsa "savitaipaleen kana", Suomen yleisin maatiainen. Kanakantoja on nyt löydetty yli kymmenen, ja ne ovat saaneet nimensä löytöpaikan mukaan. Savitaipaleen kanan lisäksi tunnetaan muun muassa kiuruvetinen, Jussilan, Alhon, piikkiöläinen ja horniolainen kana. Kannat ovat säilyneet yksittäisten ihmisten säilytystyön tuloksena.

Suomalaiset maatiaiskanat ovat yleissävyltään tummia, mutta on olemassa myös kermanvaaleita ja punaruskeita yksilöitä. Maatiaisten ominaispiirteisiin kuuluu elinvoimaisuus, kotovaraisella rehulla selviäminen, voimakas hautomisvietti, pitkäikäisyys ja kylmänkestävyys. Kooltaan maatiaiset vastaavat kevyttä munijarotua, ne munivat parhaimmillaan lähes munan päivässä. Pienkanalaan maatiaiskana soveltuu monen mielestä kaikista roduista parhaiten.

[Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus](#) (MTT) on vuonna 1998 perustanut maatiaiskanalle oman säilytysohjelman. Ohjelmassa mukana olevat sitoutuvat säilyttämään kanakantaa lajityypillisissä olosuhteissa vähintään neljä vuotta.^[4]

Teurastus ja käsittely

[Eläimen lopettaminen](#)

Pää poikki vesurilla. Kun ruumis lopettaa sätkimisen se laitetaan 75 asteiseen veteen ämpäriin jossa sitä pöyhitään jotta vesi imeytyy nahkaan ja sulkien juuriin.

Aiheesta muualla

- [MUNANETTI -- siipikarja-aiheiset keskustelusivut harrastajille](#)
- <http://www.laitilamuna.fi/omegainfo.htm>
- [Terve ja hyvinvoiva kana](#)
- Suomen Siipikarjaliiton Pikkusiipi-palvelu <http://www.siipi.info/index.html>
- [Pienkanalan pitäjän opas](#)
- [Maatiaiskana ja kanalat](#)

Lähteet

1. ↑ <http://www.munanetti.net/viewtopic.php?p=23402#23402>
2. ↑ <http://www.munanetti.net/viewtopic.php?t=4668&postdays=0&postorder=asc&start=0>
3. ↑ <http://www.laitilamuna.fi/omegainfo.htm>
4. ↑ [Maatiaiskan suojeluohjelma](#)

- Sivulla on käytetty tekstiä wikipedia-artikkelista [Kana](#).